

เรื่องเสร็จที่ ๑๕๕๙/๒๕๕๙

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การจ่ายค่าทดแทนการถูกคุมขังแก่จำเลยในคดีอาญาตามมาตรา ๒๑ (๑)
แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๔๐๖/๔๒๔๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีอำนาจหน้าที่ช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา เป็นผู้พิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย ซึ่งในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนการถูกคุมขังแก่จำเลยในคดีอาญาตามมาตรา ๒๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนฯ ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญาในอัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน ต่อมาในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของการคิดจำนวนเงินการกักขังแทนค่าปรับจากอัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เป็นอัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน จึงทำให้เกิดปัญหาในการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาว่าค่าขอของจำเลยในคดีอาญาที่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการฯ จะใช้อัตราใดในการจ่ายค่าทดแทนการถูกคุมขัง จึงขอหารือประเด็นการจ่ายค่าทดแทนการถูกคุมขังตามมาตรา ๒๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนฯ ว่า จำนวนเงินการกักขังแทนค่าปรับในอัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน จะใช้ในการจ่ายค่าทดแทนการถูกคุมขังแก่จำเลยในคดีอาญาที่ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดีตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับ หรือใช้กับทุกค่าขอของจำเลยในคดีอาญาที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการฯ แม้จำเลยในคดีอาญาจะถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดีก่อนวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประสงค์

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จะหาหรือว่า การกำหนดค่าทดแทนการถูกคุมขังตามมาตรา ๒๑ (๑)^๑ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๙^๒ มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา จะใช้อัตราใดเป็นฐานในการคำนวณ สำหรับกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีที่จำเลยถูกคุมขังก่อนวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙
๒. กรณีที่จำเลยถูกคุมขังตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙
๓. กรณีที่จำเลยถูกคุมขังก่อนวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ และยังถูกคุมขังอยู่ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา บัญญัติว่า การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ (๑) ค่าทดแทนการถูกคุมขัง ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งอัตราการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญานั้นเดิม (ก่อนวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕)ฯ มีผลใช้บังคับ) มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตรา

^๑ มาตรา ๒๑ การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๒๐ ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ค่าทดแทนการถูกคุมขัง ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

(๒) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจหากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

(๓) ค่าทดแทนในกรณีที่จำเลยถึงแก่ความตาย และความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี จำนวนไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎหมายกระทรวง

(๔) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี

(๕) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎหมายกระทรวง เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว

ในกรณีที่มีคำขอให้ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษานั้นคืน การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นนั้นได้ ให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เหมาะสม

คณะกรรมการอาจกำหนดให้จำเลยได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่จำเลยได้รับ และโอกาสที่จำเลยจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย

^๒ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๓๑ ก/หน้า ๑/๗ เมษายน ๒๕๕๙

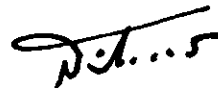
^๓ มาตรา ๓๐ ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระทำความผิดหรือหลายกระทำความผิด ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีก็ได้

สองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕)ฯ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป โดยมาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้แก้ไขเพิ่มเติม อัตราการกักขังแทนค่าปรับตามมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยบัญญัติให้อัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๒๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาฯ และบทบัญญัติอื่นในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่มีบทบัญญัติใดบัญญัติไว้โดยชัดเจนให้คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญานำอัตราการกักขังแทนค่าปรับที่แก้ไขเพิ่มเติมมาใช้ในการพิจารณาย้อนหลังสำหรับจำเลยที่ถูกคุมขังก่อนวันที่แก้ไขเพิ่มเติมอัตราการกักขังแทนค่าปรับ การคิดคำนวณเงินค่าทดแทนการถูกคุมขังจึงต้องยึดตามอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่จำเลยถูกคุมขัง ดังนั้น การกำหนดเงินค่าทดแทนการถูกคุมขังจึงต้องกำหนดในแต่ละกรณี ดังนี้

๑. กรณีที่จำเลยถูกคุมขังก่อนวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ ให้ใช้อัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวันตามอัตราเดิมก่อนวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕)ฯ มีผลใช้บังคับ

๒. กรณีที่จำเลยถูกคุมขังตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๕)ฯ มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป ให้ใช้อัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวันตามอัตราที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. กรณีที่จำเลยถูกคุมขังก่อนวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ และยังถูกคุมขังอยู่ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป ให้ใช้อัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวันสำหรับการถูกคุมขังก่อนวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ และให้ใช้อัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวันสำหรับการถูกคุมขังตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

(นายดิศทัต หอตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๙

^๑โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๒มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ใช้อัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระทำความผิดหรือหลายกระทง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ”

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น